

Landskap: Småland..... Upptecknat av: Nils A. Gerward.....
Härad: Konga..... Adress: l. Järrestad.....
Socken: Älmeboda..... Berättat av David Johansson.....
Uppteckningsår: 1934..... Född år 1859 i Qvisingsö.....

Uppteckningen rör

Fisket i Qvesen.

17 blad med.
4 tavlor. och
7 foto

Skriv endast på denna sida!

17 sid.

4584

1

Fisket i sjön är fritt för vem som helst. Varje gård har sina fiskeredskap. Inga yrkesfiskare finns.

Båtarna är av samma typ som i Kinnen.

En äldre oduglig båt fanns uppdragen på land, en grov och otymplig modell. Längden var 350 cm., 2 plank i bottnen och 2 bord. Både för- och akterspegel. Akterspeglens bredd 115 cm och bredden i fören 80 cm. Båtens bredd över årtullarna, som är satta utanpå översta bordet, är 140 cm.

I synnerhet under lektiden fångar man fisk med nät.

Man har finmaskiga för mört och grovmaskiga för braxen.

Under lektiden sättas de på grunt vatten. Under andra tider på året sättas de på djupare vatten utanför uddar och vid grund eller runt vassruggar. De sättas ut på kvällen och tas åter in följande morgon.

Man har en äldre nättyp, knutna av Sjösten i Estamåla.

De ha näverrullar som flöten, fästade runt övertälnen, och tygpåsar med grus i undertälnen som sänken.

De nyare näten, köpta från Malmö eller Falun, ha också näverflöten men ha blytråd i undertälnen.

Sjöstens sänken gör näten bättre isynnerhet då de läggas

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Båtar

Nät

på grunt vatten bland stenar. Stenarna hindra blytälnen att följa bottnen under det de små sandpåsarna dra nätet med sig ned mellan stenarna.

De största fiskarna fiskas med ryssja. Man får både mört & abborre och gädda i ryssjorna. Man får mycket ål också med denna metod. Och braxnar kan man få som väga över 4 kg.

Sjösten tillverkar också ryssjorna. Han tar bara 6 kr. st. Storbågen är en böjd enestam. Vanliga höjden är 70 cm och vidden 150 cm. Han tillverkar både större och mindre. De små kallar han ålamyssjor. Ringarna, vanliga 8 st., är böjda av videgrenar, kluvna.

De ryssjor Sjösten tillverkar till lantbrukare vid denna sjö ha nästan alla 2 armar, omkr. 2 meter långa och 70 cm. höga. I underkanten sitta småsten som sänken, ingenting som flöte i överkanten.

Ryssjan förankras med 1 stake vid struten och 1 i ändan på vardera armen. Den ställes så djupt att vattnet går över storbågen. Skulle inte armarna räcka tillräckligt långt in mot land, förlänger man dem med rishäckar.

Ryssja

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Älrev

Ålkista

Långrevar med ända till 800 krökar utläggas med daggmask som agn för ålfångst.

Qvesen är mycket rik på ål. En särskild del av sjön, den sydligaste viken vid avloppet, kallas allmänt Ålafisket. Vid vägen som där går över bäcken har man byggt ett litet knuttimrat hus, en ålkista kallad. Det ligger alldeles intill vägen på södra vägkanten. På norra sidan av vägen har man i bäcken satt ned ett ribbverk av trä, som skall sila bort från vattnet de grövsta föroreningarna som medfölja vid strid ström. Dess utseende se foto sid. 10. Ålkistan vilar på en cementerad bassäng. Mitt i denna bassäng stå i rad tvärs över bäcken 4 grova stolpar. Dessa tjänstgöra som städ för mjärdar, som nedsättas mellan dem. I ålkistan fann jag två mjärdar, en gammal av ene med en strut och en yngre av finmaskigt ståltrådsnät. Den siste var fyrkantig och avsmalnade icke som den äldre till en spets. Liksom den äldre hade den en strut. Framför öppningen hände bågge ett grovmskigt braxennät. I ålkistan fanns plats till ytterligare en mjärd av samma dimensioner som de andra, men dess plats upptogs av ett finmaskigt ståltrådsnät.

Qvesen är en ypperlig sjö för fiske med drag på abborre. Endast modärna, köpta drag kunde anträffas.

För att fånga småfisk, som användes som agn vid ståndkrok och drag på gägga, använder man metraft, som man kallar metspöt. Det är mört och småabborre man fångar.

Både sommar och vinter använder man ståndkrok. Utseende se foto sid 15. Kroken sitter fästad i ett 20 cm långt svart eller mörkblått snöre. Detta snöre fortsättes av ett annan ung. 10 meter långt. Detta kan gärna vara ofärgat. Det sista snöret är upplindat på trädlykan på så sätt, att när en fisk har nappat och rycker i snöret, går lindningen upp och fisken kan simma iväg så långt snöret räcker. På ståndkrok fångar man mest gädda. Som lockbete sätter sätter man en mört eller abborrel.

Om vintern fiskar man gädda på saxkrok, även kallad slagkrök. En modärn tingest. Som agn mört eller abborre.

På vintern vid klar tunnis brukar man klubba gäddor. De gå tätt under isen och kunna med ett slag av en klubba på isen bli bedövade för en stund, tillräckligt länge för att man skall få tid att ta upp dem.

Drag 4

Ståndkrok

Saxkrok

Klubbning

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Snara 5

Om sommaren vid solig väderlek kan man fånga gädda med snara. De brukar stå stilla i vassen och sola sig.

Man fäster en mässingstråd i en kort käpp. På den andra ändan av tråden gör man en hännasnara. Sakta för man snaran över gäddans huvud. Då snaran kommit bakom gälarna, gör man raskt ryck och drar upp gäddan.

Snarning bedrives som nöjesfiske.

Under en andjakt i vintras hade under den klara isen observerat resterna av en katsa. Tack vare det låga vattnet ständet i sommar kunde jag fotografera den del av katsan som stack upp ovan vattnet.

Söder om den stora halvön, som går ända ner till mitten av sjön, ligger en liten ö som kallas Robert Nisses ö.

Mitt emot denna ligger vid östra stranden av sjön en vik, som kallas Stickviken. I mynningen till denna vik ligger en mycket liten klippö /se skissen sid. 14/.

På sydsidan om denna ö är katsan placerad.

Den består av två armar nedslagna pålar. Armarna består icke av en enkel rad pålar utan flera, oregelbundet nedsatta stakar. Armarna gå i vinkel mot varandra. Vinkelns spets är riktad mot sjön. Öppningen i vinkeln är omkr 3 meter.

Katsa

Tid. sätts ofta
riskanna hv
mynjn

4584

6

Vattnet i viken är ganska grunt. Bottnen är ömsom dyig, ömsom stenbunden. Katsan står på en dyig botten. Täta vassruggar fylla viken.

Ingen kunde berätta hur katsan en gång i tiden har använts.

Invid stranden, utanför vasskanten, brukar man sätta ut mjärdar. Man har sådana med både runda och fyrkantiga öppningar. De förankras med palar. Nedsättas i regel framför en risvase med öppningen mot vasen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Mjärd

4584

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Ålderstigen båt från Öresen.

Ägare: Reinhold Karlsson Foto & upp m.: Garward.
Yxnanäs

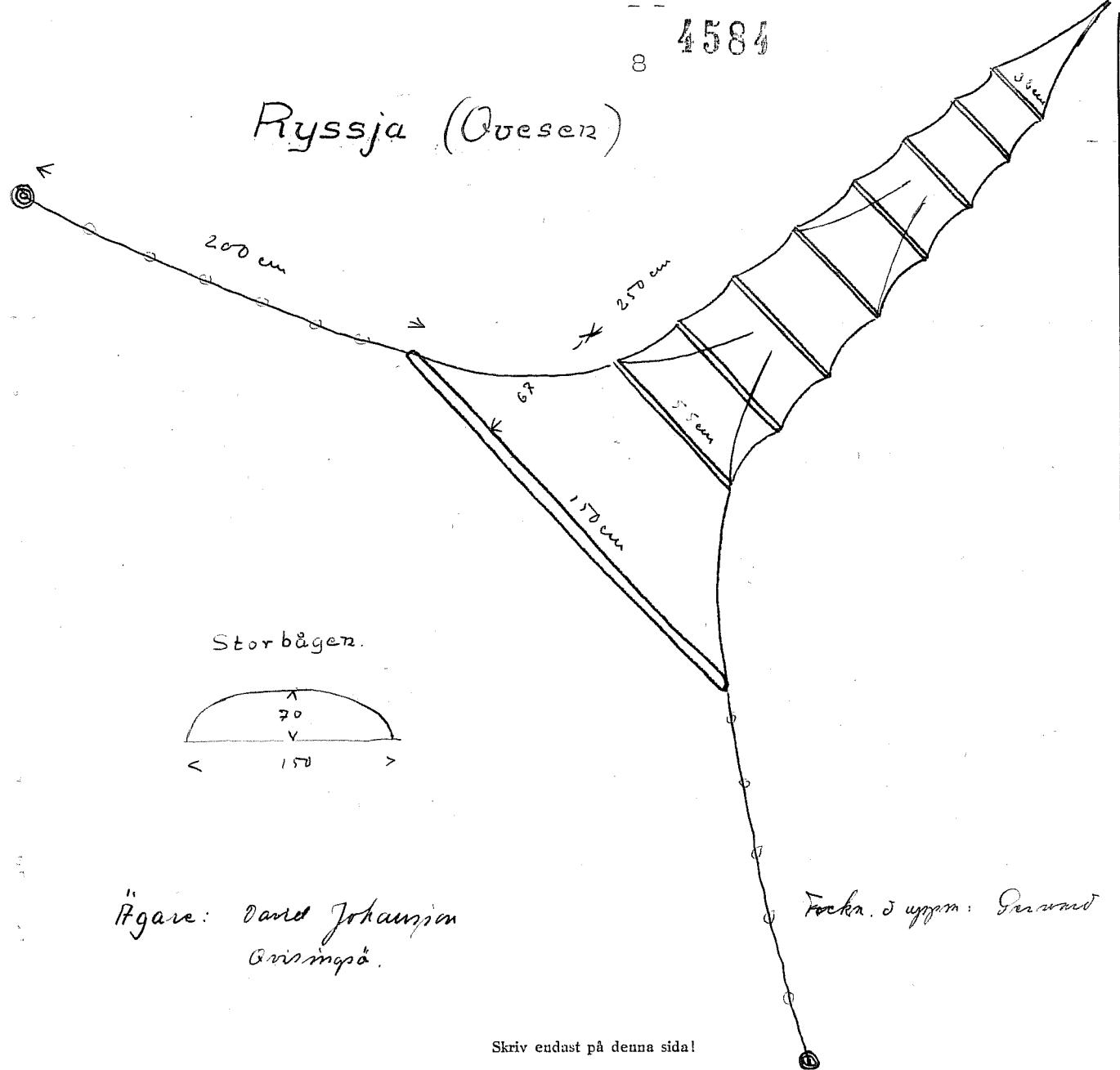
Skriv endast på denna sida!

4584

8

8

Ryssja (Quesen)

4584

9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Risarns till ryssja (Qvesen).

Foto: Gernard

Skriv endast på deuuna sida!

4584

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Foto : Gunnar

Skriv endast på denna sida!

4584

11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Åkista (Quesen)

Ägare: Reinhold Karlsson

Foto: Gernard.

Skriv endast på denna sida!

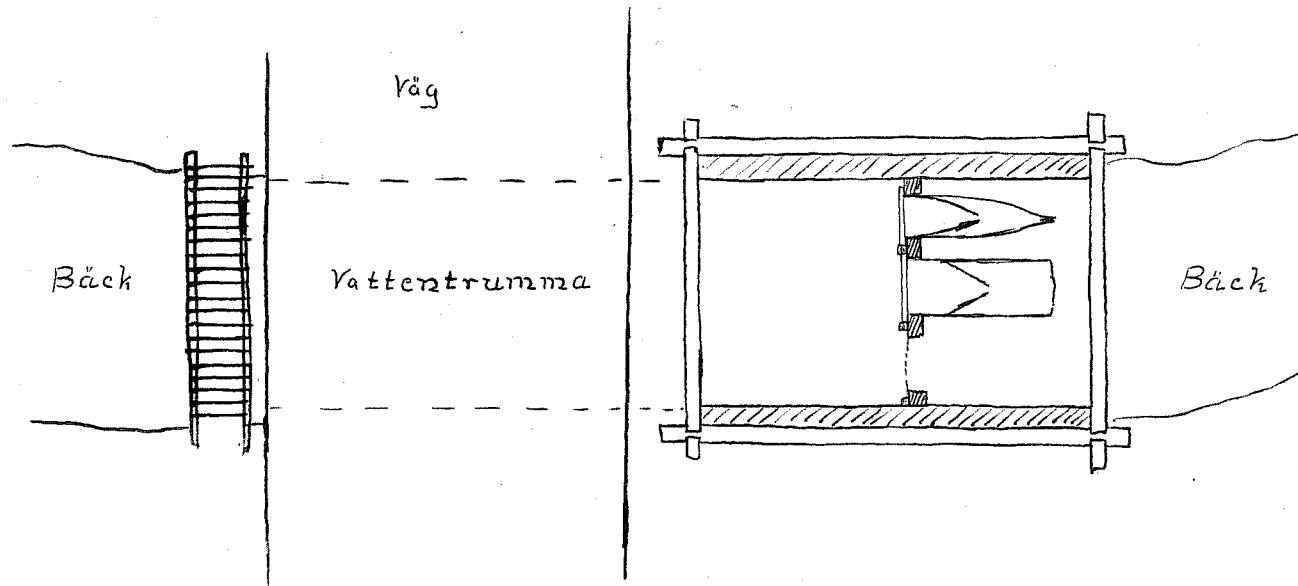
4584

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

PLAN ÖVER ÅLKISTAN VID QVESENS ÅLAFISKE

Tekn.: Gunnar

Skriv endast på denna sida!

4584

13

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

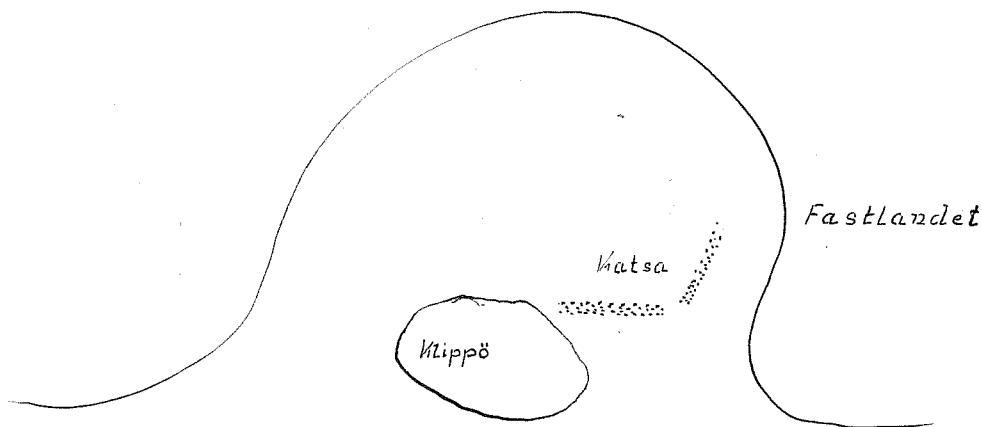
Katsa (Qvesen).

Skriv endast på denna sida!

Foto: Gernand

Skiss över katsans placering. (Qveserz)

Tekn.: Svart.

4084

15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Ståndkrok (Qvesen).

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

4584

16

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Risvase i Qvesen.

16

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

4584

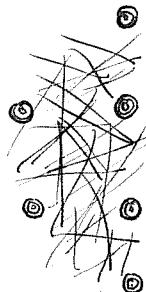
17

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

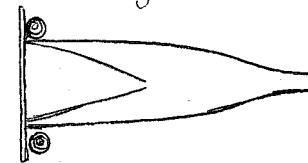
17

Mjärdläge (Qvesen)

Tisvase

mjärd

Strand →

Tidn. : Enward

Skriv endast på denna sida!